

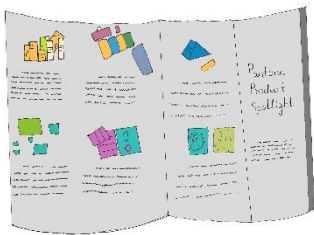
မီဒီယာ (Media)

မီဒီယာ ဆိုသည်မှာ ဆက်သွယ်ရေးတစ်ခုဖြစ်ပြီး အစစ်အမှန်ကို ပြန်လည်မျှဝေပေးခြင်းဖြစ်သည်။
မိမိ၏ခံစားချက် ၊ အပြုအမူ၊ အတွေးအခေါ် စသောအရာများကို ထုတ်ဖော်ခြင်းဖြစ်သည်။

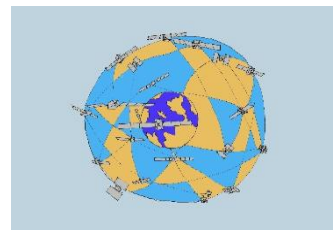
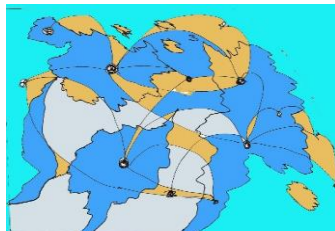
မီဒီယာအမျိုးအစား

မီဒီယာကို အဓိကအမျိုးအစား ၃မျိုးခွဲခြားနိုင်သည်။

၁။ ပုံရိပ်နှင့်အချက်အလက်မီဒီယာ - စာပေအမျိုးအစားအမျိုးမျိုးရှိပါသည်။ ဥပမာ - စာရွက်စာတမ်း ၊
ကျောင်းစာအုပ် ၊ သတင်းစာ ၊ မဂ္ဂဇင်း ၊ အစီရင်ခံစာ နှင့် အခြား။

၂။ နည်းပညာမီဒီယာ - မီဒီယာသင်ယူခြင်း ထုတ်လုပ်မှု (သို့ မဟုတ်) နည်းပညာကိရိယာများဖြစ်သည်။
ဥပမာ - အင်တာနက်အသုံးပြုခြင်း ၊ ဂျီလ်တုအဝေးသင်ပညာရေး။

၃။ အခြားမီဒီယာများ - ဥပမာ - လူမှုပုဂ္ဂိုလ်မီဒီယာသည် အသိပညာ ဗဟုသုတ ၊
အတွေးအခေါ်နှင့်အတွေ့ အကြုံများကို အခြားသူများကို မျှဝေပေးနိုင်ခြင်း (သို့ မဟုတ်)
လှုပ်ရှားမှုမီဒီယာသည် အသိပညာကျွမ်းကျင်မှုများကို လေ့ကျင့်နိုင်စေရန် နှင့် မီဒီယာပစ္စည်းဆိုသည်မှာ
လေ့လာမှုအတွက် တီထွင်ထုတ်လုပ်မှုဖြစ်သည်။ဥပမာ - ဆောက်လုပ်ရေးပစ္စည်းများ ၊ မြေ ပုံ ၊
မောဒယ်ရုပ်တု နှင့် အခြား။

ဆက်သွယ်ရေး၏အရေးကြီးသောအခြေခံများ

၁။ယုံကြည်မှု - ဆက်သွယ်ရေးသည် အခြားသူအတွက် ယုံကြည်မှုရှိ နှင့် သတင်းအချက်အလက်များကို စိတ်ဝင်စားစွာ နားထောင်မှုဖြစ်စေအောင်ပြုလုပ်နိုင်ရမည်။

၂။သင့်တောမှု - ကောင်းမွန်သောဆက်သွယ်ရေးသည် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်ယဉ်ကျေးမှုနှင့်သင့်တောအောင် လိုက်လျောတတ်ရမည်။

၃။အကြောင်းအရာ - ကောင်းမွန်သောအချက်အလက်သည် လူမှုအတွက်အကျိုးရှိသော အကြောင်းအရာများ ရှိရမည်။

၄။ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများ - ပုဂ္ဂိုလ် (သို့ မဟုတ်) ပစ်မှတ်အုပ်စု အတွက် မှန်ကန်ပြီး လျင်မြန်စွာ ဆက်သွယ်နိုင်သော နည်းလမ်းဖြစ်ရမည်။

၅။တသမတ်တည်းရှိခြင်း - ဆက်သွယ်ရေးကောင်းမွန်သောရလဒ်သည် စဉ်ဆက်မပြတ် တသမတ်တည်း တိကျမှန်ကန်မှု နှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိရမည်။

အကျဉ်းချုပ် - မီဒီယာသည် တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက်ဆက်သွယ်ဖို့ အတွက်သုံးခြင်း (သို့ မဟုတ်) အစစ်အမှန်အရာများကိုမျှဝေလှယ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ခံစားချက်၊အတွေးအခေါ်သတင်းရယူသူများသို့ အသိပညာကျွမ်းကျင်မှုများကို မျှဝေလှယ်ချင်ခြင်းဖြစ်သည်။ထိုအရာများကို နည်းပညာများ (သို့ မဟုတ်) အဆင့်မြင့်ကိရိယာများဖြင့်သတင်းအချက်အလက်များကိုပို့ ဆောင်ကြသည်။မီဒီယာသည်အရေးကြီးပြီးအရေးအရပါသောအရာဖြစ်သည်။ထို့ ကြောင့်မီဒီယာထဲသို့ ပါဝင်သောအကြောင်းအရာများသည် ယုံကြည်မှုနှင့် တိကျမှန်ကန်မှုရှိရမည်။

လူမှုမီဒီယာ၏အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်

လူမှုမီဒီယာဆိုသည်မှာ လူမှုရေးလုပ်ဆောင်ချက်ကိရိယာတစ်ခုဖြစ်သော ဒီဂျစ်တယ်မီဒီယာ (Social Tool) လူမှုကွန်ယက်ကြားတွင်ဆက်သွယ်နိုင်ရန် (Social Network) ကွန်ယက်စာမျက်နှာနှင့်ပရိုဂရမ်များမှတစ်ဆင့် မည်သည့်မီဒီယာအပေါ်အသုံးပြုပါကအင်တာနက်နှင့်ချိတ်ဆက်ထားရမည်။လူမှုမီဒီယာအသုံးပြုသူနှင့်လက်ခံသူများအတွက် ပါဝင်မှုရှိစေရန် (Collaborative) ဖန်တီးမှု ကိုယ်ပိုင်အကြောင်းအရာထုတ်လုပ်ခြင်း (User-Generate-Content: UGC) အချက်အလက် ၊ ရုပ်ပုံ နှင့် အသံ ပုံစံ။

မီဒီယာလူမှုကွန်ယက်၏ကောင်းကျိုးများ

၁။မိမိစိတ်ဝင်စားသော အသိပညာနှင့်အချက်အလက်များကို တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးပါဝင်နိုင်ခြင်းနှင့် မျှဝေဖလှယ်နိုင်သည်။

၂။မိမိတို့ သည် ထင်မြင်ချက်များကို ဖော်ပြနိုင်သောကြောင့် အခြေခံဗဟုသုတသည် သေးငယ်သည့် အသိပညာဖလှယ်မှုတို့ ဖြစ်ခြင်း (သို့ မဟုတ်) ကိစ္စရပ်အမျိုးမျိုးနှင့်ပတ်သက်၍ စိတ်ဝင်စားသောသူအတွက် မေးခွန်းများ မေးမြန်းခြင်းသည် အဖြေများရှိသည့် အခြားစိတ်ဝင်စားသောသူများအတွက် အပြန်အလှန်ကူညီနိုင်သည်။

၃။အခြားသူများနှင့်ဆက်သွယ်သောအခါတွင်ကုန်ကျမှုများကို လျော့ချနိုင်စေရန် နှင့် လွယ်ကူပြီး လျင်မြန်စွာဆက်သွယ်နိုင်သည်။

၄။မိမိ၏ကိုယ်ပိုင်ပြုလုပ်ထားသော အလုပ်များကို အခြားသူထံဖော်ထုတ်နိုင်သည်။ဥပမာ- အရေးအသား ၊ ရုပ်ပုံနှင့် ဗီဒီယိုအမျိုးမျိုး တို့ ပြုလုပ်ခြင်းသည် အခြားသူများလာရောက်ကြည့်ရှုနိုင်ခြင်း နှင့် အတွေးအခေါ်ဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

၅။ကြော်ငြာအတွက်ကြားခံအဖြစ်အသုံးပြုခြင်း ၊ ပြည်သူ့ ဆက်ဆံရေး ၊ ကုမ္ပဏီများနှင့်အဖွဲ့ အစည်းများအတွက် ဖောက်သည်ဝန်ဆောင်မှုများဖြစ်သည်။

၆။ဖောက်သည်များအတွက် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ရန် ၊ အသုံးပြုသူများအတွက် ရလဒ်များနှင့် ဝင်ငွေကိုဖန်တီးနိုင်ရန် နှင့် အလုပ်သစ်များ ပေါ်ထွက်လာရန်ဖြစ်သည်။

၇။ပျော်စရာပျော်လိုသူများအတွက် သူငယ်ချင်းများနှင့် စကားပြောခြင်းသည် စိတ်ဖိစီးမှုသက်သာနိုင်စေရန်နှင့် သူငယ်ချင်းများမှတစ်ဆင့်ကောင်းမွန်သော ဆက်ဆံရေးကို တည်ဆောက်နိုင်သည်။

မီဒီယာလူမှုကွန်ယက်၏ဆိုးကျိုးများ

၁။အချို့ သောဝတ်ဆိုင်များသည်မိမိ၏ကိုယ်ရေးကိုယ်တာအချက်အလက်များကို ဖော်ထုတ်ကြသည်။အသုံးပြုသူများအတွက် အချက်အလက်များဖြည့်စွက်သောအခါတွင် သတိမထားလျှင် မိမိအတွက် အန္တရာယ်ရှိစေပြီး ကိုယ့်ကိုယ်မကောင်းသောနေရာတွင် အလွဲသုံးစားလုပ်နိုင်သည်။

၂။လူမှုကွန်ယက်သည် ကျယ်ပြန့် သော အွန်လိုင်း အသိုင်းအဝိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည်။အသုံးပြုသူများသည် မသိဘဲ အကဲဖြတ်မှုမရှိပါက အင်တာနက်မှတစ်ဆင့် လိမ်လည်မှုဖြစ်စေနိုင်သည်။ဒါမှမဟုတ် အခြားသောနေရာတွင် လိမ်လည်ခေါ်ပြီး မကောင်းသောရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်ပြုလုပ်ကြသည်။

၄။၎င်းသည်မူပိုင်ချိုးဖောက်မှုအတွက် လမ်းကြောင်းဖြစ်သည်။မိမိ၏ကိုယ်ပိုင်အလုပ်ကို အခြားသူများဖိုးယူခြင်း (သို့ မဟုတ်) လူမှုကွန်ယက်ဝန်ဆောင်မှုကြောင့် အယောင်ဆောင်ခံရသည်။

၅။အသင်းဝင်လျှောက်ထားရန်ဖြည့်စွက်ရမည့်အချက်အလက်များ နှင့် ဝတ်ဆိုင်ပေါ်တွင် လူမှုကွန်ယက်ပုံစံဖြင့်ဖော်ပြထားသောကြောင့် မှန်မမှန် စစ်ဆေးမှုခက်ခဲသည်။ထို့ ကြောင့် ဝတ်ဆိုင်တွင် စာရင်းသွင်းခြင်းသက်တမ်းပြသနာရှိနိုင်ခြင်း နှင့် လူတစ်ဦးအားဖြင့် လှည့်ဖြားခံနိုင်သည်။

၆။လူမှုကွန်ယက်သုံးသောသူများသည် ကွန်ပျူတာ၊ဖုန်း မျက်နှာပြင်ကို အချိန်ကြာကြာကြည့်ခြင်းကြောင့် မျက်စိထိခိုက်ခြင်း (သို့ မဟုတ်) မျက်စိကန်းစေသည်။

၇။လူမှုကွန်ယက်အသုံးပြုသူများသည် အကယ်၍ အလွန်အကျွံအသုံးပြုပါက ပညာရေးပိုင်းတွင် ညံ့ဖျင်းစေခြင်း (သို့ မဟုတ်) ပညာတတ်စွမ်းရည်နိမ့်ကျစေနိုင်သည်။

၈။အသုံးပြုသူများသည် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုတတ်လျှင် အချိန်ဖြုန်းခြင်းဖြစ်သည်။

အင်တာနက် အသုံးပြုရာတွင် သတိပြုရမည့် ဆောင်ရန်၊ရှောင်ရန်အချက်များ

အင်တာနက်ဟာပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေးနှင့်လူမှုဆိုင်ရာ ကောင်းကျိုးနှင့် အခွင့်အရေး ယူဆောင်ပေးနိုင်သလို အင်တာနက်အသုံးပြုရာမှာ သတိပြုစရာတွေလည်းရှိပါသည်။

ကြုံတွေ့ လာနိုင်သည့် ပြဿနာတွေကတော့

1. ကိုယ်ပိုင်အချက်အလက်များ ခိုးယူခံရနိုင်ခြင်း (Personal Information Theft)
2. အွန်လိုင်းပေါ်မှာအနိုင်ကျင့် ဗိုလ်ကျခံရခြင်း (Cyberbullying)
3. အမုန်းစကားများ (Hate Speech)
4. အွန်လိုင်းပေါ်လိမ်လည်ရင်းနှီးမှုရယူခြင်း (Cyber – grooming)
5. မသင့်တော်သည့် ပုံနှင့်စာများ ပေးပို့ ခံရခြင်း (Sexting)
6. သတင်းအတုများ (Fake News)

ပို့ စမတင်ခင်စဉ်းစားပါ (Think before you Post)

အွန်လိုင်းပေါ်မှာ တင်လိုက်တဲ့စာ၊ ဓာတ်ပုံ စတာတွေကို စက္ကန့်ပိုင်းအတွင်း ပြန်ဖျက်လိုက်ပေမဲ့ တခြားသူတွေက Share ပြီးတာ ၊ Screenshots ယူပြီးတာတွေဖြစ်နိုင်ပါတယ်။မိမိတင်လိုက်တဲ့စာ၊ ပုံတွေ စတာတွေကြောင့် သူတစ်ပါးထိခိုက်နစ်နာနိုင်မှုတွေ ရှိနိုင်ပါတယ်။ထို့ ကြောင့် အွန်လိုင်းပေါ်မတင်ခင် သေချာစဉ်းစားဖို့ လိုပါသည်။

ဆောင်ရန်

- လိုလူမှုမီဒီယာအကောင့်တွေ ၊ ဖုန်း၊ တက်ဘလက် စတာတွေအတွက် ခန့် မှန်းရမလွယ်ကူတဲ့လျှို့ဝှက်စကားလုံးခံပါ။မကြာခဏပြောင်းပေးပါ။
- အွန်လိုင်းပေါ်ကလူတိုင်းဟာ မရိုးသားနှင့်ဘူးဆိုတာကို နားလည်ထားပါ။အွန်လိုင်းပေါ်မှာ chat တဲ့သူက တွေ့ ခွင့်တောင်းလာလျှင် မိဘ၊ဆရာတို့ ကို အသိပေးတိုင်ပင်ပါ။တစ်ယောက်ယောက်ကို အဖော်ခေါ်သွားပါ။
- အွန်လိုင်းပေါ်မှာ ကိုယ်ရေးအချက်အလက်တွေကို လုံခြုံအောင်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ပါ။
- Privacy Setting သုံးပြီး မိမိသူငယ်ချင်းစာရင်းရှိ လူတွေဘဲမြင်ရအောင် Post လုပ်ပါ။
- မိမိဓာတ်ပုံ၊ဗီဒီယိုတွေကို အသုံးပြုပြီး ဖော်ကားခြိမ်းခြောက်ရပါက Facebook မှာ Bloc နဲ့ Report လုပ်ပါ။
- အပြုသဘောဆောင်တဲ့စာ၊မှတ်ချက်နဲ့ ပုံတွေကိုပဲ မျှဝေသင့်တင့်ပါတယ်။ Facebook နဲ့ Youtube လို Site တွေမှာ အမုန်းစကားကို လုပ်နိုင်ပါတယ်။

ရှောင်ရန်

- ကိုယ်ရေးအချက်အလက်တွေကို လူတိုင်းမြင်နိုင်တဲ့ ပုံစံ (Public) နဲ့ အွန်လိုင်းပေါ်မတင်ပါနဲ့။
- မိမိနဲ့ ဘယ်လောက်ပဲ ရင်းနှီးချစ်ခင်ပါစေလျှင် ဂုဏ်စကားလုံးကို တခြားသူကို ပေးမသိပါနဲ့။
- အွန်လိုင်းပေါ်ကနေ အနိုင်ကျင့်ခံရလျှင် ပြုလုပ်တဲ့ သူကို လုံးဝမတုံ့ ပြန်ပါနဲ့။ အဲ့ဒီအစား Facebook ကို Report လုပ်ပါ။ အကူအညီတောင်းပါ။ ဥပဒေအရ အရေးယူပါ။
- အမှန်အကားပါဝင်တဲ့ပို့စ်တင်ထားတာ Like နဲ့ Share တာရှောင်ရပါမယ်။
- အပြင်မှာတကယ်မသိဘဲ အွန်လိုင်းပေါ်မှာ Chat တဲ့သူက တွေ့ခွင့်တောင်းလာလျှင် တစ်ယောက်တည်းသွားမတွေ့ ပါနဲ့။
- အွန်လိုင်းပေါ်မှာ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဆွဲဆောင်တဲ့ ဓာတ်ပုံ၊ ဗီဒီယိုတွေကို ချစ်ခင်တဲ့ သူတွေအတွက်တောင် လုံးဝမတင်သင့်ပါ။
- လျှို့ဝှက်စကားလုံးကိုလည်း မမျှဝေသင့်ပါဘူး။
- တတင်းအတု၊ အစစ် သေချာမဆန်းစစ်ဘဲမ Share ပါနဲ့။

* အွန်လိုင်းပေါ်ကသတင်းတိုင်းသည်အမှန်မဟုတ်ပါ။ သတင်းအတုအစစ်ခွဲခြားနိုင်ဖို့ သတင်းရဲခေါင်းစဉ်၊ နေ့စွဲ၊ ဓာတ်ပုံ၊ သတင်းဖော်ပြချက်၊ အကီးအကားတွေနှင့် တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးပါ။ မိမိကို ခြိမ်းခြောက်ထားတဲ့ စာတွေကို သက်သေအဖြစ် Screenshot ရိုက်ပြီး Cyber-crime police (ဖုန်းနံပါတ် 067-341-2476)သို့ မဟုတ်သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်ရဲစခန်းမှာ တိုင်ကြားပါ။ သင်ယုံကြည်တဲ့ လူကြီးတစ်ဦးဦးကို အသိပေးတိုင်ပင်ပါ။